

PREDIKAN PÅ KRISTI FÖRKLARINGS DAG DEN 7/7 1940

I GAMLEBY KYRKA.

TEXT MATT 17:1-8.

PSALMER: 424:4-5, 140:1-3, 212:2-3, 50:1-5, 199:1-3.

I Jesu Kristi namn. Amen.

Låt oss bedja!

O Jesu Krist, vår Broder kär,
Som för vår skull korsfästad är,
Med dina sår du helar väl
En sargad och bedrövad själ.

Giv att med dig i denna stund
Vi rätt förnya vårt förbund.
Din nåd är rik, din makt är stor:
Amen, välsignad den det tror! Amen (Sv.Ps 190: 9-10)

Vi kan inte nu göra klart för oss, vilka tankar och föreställningar, som levde i de 12 apostlarnas sinnen i början av deras vandring med Mästaren genom Galiléens byar och städer. De 4 evangelierna äro skrivna av män, som redan sett honom vara korsfäst och Uppståndenen och som i sina hjärtan äger vissheten om, att han var Messias och Son av Gud. Så hade det icke alltid varit. Vi se av berättelsen om vandringen till Emmaus, att denna övertygelse vajade fram och åter. Vi se av Johannes Döparens fråga: "Är du den som skulle komma?... ", att tvivlet och tron kämpade med varandra även hos dem, som stod Herren nära. Därför måste det, som skedde i trakten av staden Cesarea Filippi, däruppe vid berget Hermons fot, ha varit av en genomgripande och skakande betydelse i den lilla lärjungakretsen. Där uttalade Simon Petrus för första gången de tolv tro: "Vem säger då I mig vara?" - "Du är Messias, den levande Gudens Son". Att detta var något nytt och oerhört, kan vi förstå av Frälsarens svar: Salig är du, Simon, Jonas son; ty kött och blod har icke uppenbarat detta för dig, utan min Fader, som är i himmelen." Bekännelsens belöning är namnbytet: Simon blir Petrus, klippmannen.

Varför behövde denna tro vaka och vackla och hotas med undergång? Nu var den ju högtidligt uttalad och bekräftad av Herren själv. Varför höll den icke måttet, sedan Långfredagen gått till ända? Varför levde tvivlet kvar, ännu när Uppståndelsens vittnen kom med sina budskap till lärjungaskaran innanför de lyckta dörrarna?

Därför att Jesus från Nasareth icke var sådan, som man allmänt väntade sig, att Messias skulle vara. Även de 12 levde i folkets vanliga föreställningar om den kommande Frälsaren. De tänkte sig, att han skulle bringa seger i yttre måtto, nedslå Herrens fiender och krossa motståndet mot de trognas församling. Men hela denna gängse tro på Messias ville deras Mästare bryta ned, omintetgöra och ersätta med en annan syn på de andliga tingen. Därför se

vi honom också genast efter Petri bekännelse vid Cesarea Filippi ta itu med att grundligt undervisa sina 12 lärjungar. Nu visste de, att han var den Utlovade, den mot vilkens ankomst släkte efter släkte skådat. Nu hade de samfällt genom Simon Petrus bekänt sig till honom som "den levande Gudens Son". "Från den tiden", heter det omedelbart efter stycket om Petri bekännelse, "från den tiden begynte Jesus förklara för sina lärjungar, att han måste gå till Jerusalem och lida mycket .....och att han skulle bli dödad, men att han på 3:dje dagen skulle uppstå igen". Han begynte förklara .....Samma sak, samma ord om lidandet och döden fick han upprepa gång på gång: 3 gånger återkommer den undervisningen i evangeliet under tiden från Cesarea Filippis dag fram tills olycksveckan i Jerusalem går in. Förspilt. Det var som att så på stengrund. Redan första gången han förutsade sitt lidande började Petrus ivrigt motsäga honom: "Ingalunda får detta vederfaras dig". Och motståndet mot hans tålmodiga undervisning fortfor. Ännu vid Emmausvandringen kommer samma motsats mellan Jesu undervisning och lärjungarnas envisa fasthållande vid lycka och seger till synes: de 2 lärjungarna på vägen sörja över att deras Herre utlämnats till död och korsfästelse - - "och vi", tillägger de, "vi som trodde, att han var den, som skulle förlossa Israel"!Men främlingen på vägen, som ingen annan är än deras uppståndne Frälsare, han griper sig ånyo an med undervisningens uppgift, fast det ser hopplöst ut: "O, huru oförståndiga och tröghjärtade ären I icke! - - Måste icke Messias lida detta för att så ingå i sin härlighet?" Och så begynte han genomgå Moses och alla profeterna - - han uttydde för dem - - han undervisade dem, såsom man undervisar barn.

Nu är bakgrunden till dagens text klar.

I Matteusevangeliets 16:e kapitel berättas det om Petri bekännelse vid Cesarea Filippi. Jesus, som står mitt ibland dem, han som äter och dricker med dem, han som bär tjänarens skepnad - Han är "den levande Gudens son". Nu begynner hans undervisning. "Ni väntar seger," säger han, "icke nederlag". "Ni väntar lycka och välgång, icke lidande och död. Men. Jag, jag som är Guds son, jag som bär Guds liv till jordens barn, jag skall hamna i ogärningsmännens våld, hanteras skändligt och dödas. Sedan - efter allt detta - skall jag uppstå och evigt leva". Då kommer den lilla människan in i sammanhanget, och hon gör det i gestalten av Petrus, han som nyss bekände. Detta får icke ske! Den som Gud handlar med, han kan inte gå in i ett sådant nederlag - honom skall alla människor lyssna till och böja sig för." "Ingalunda skall detta vederfaras dig." Så tänker människan i alla tider. Det är människotankar. Men det är icke Guds tankar. Det svar, som Petrus får, är detta: "Gå bort, Satan, och stå mig icke i vägen!" Genom lidande och skenbart nederlag skall Faderns gärning fullbordas. "Den som vill bevara sitt liv, han skall mista det, men den som mister sitt liv, han skall vinna det".

Så slutar Matteusevangeliet 16:de kapitel. Och det 17:de börjar så: "Sex dagardärefter tog Jesus med sig Petrus och Jakob och Johannes ....upp på ett högt berg." Det är dagens text, evangeliet som nyss upplästes från altaret. Där berättas om hur de 3 lärjungarna får se sin

Herre och Mästare omgiven av strålglansen från Fadern, se honom samman med det Gamala Testamentets fromma män, Moses, lagens medlare(?), Elias, som var förelöpare till Messias, se alltså detta: han, Jesus av Nasareth, han är den utkorade. Därmed vill Mästaren säga till de sina: det är sant, vad jag nu sagt, jag skall lida och korsfästas, men jag är ändå den Heliges avbild och världens Herre. Håll fast er tro på mig, vad som än sker! Tvivla icke utan tro!" Och när förklaringens stund är över, se de ingenting av alla denna härlighet, "ingen utom Jesus allena", klädd i ringhet såsom förut, vandringen går ned i dalen igen, där en olycklig far väntar dem med sin sjuke son, alltså ned i vardagen, ned i kampen mot Satan och hans anhang, ned i den strid, som skulle sluta med Golgata kors.

Vad har nu denna text att säga oss? Om våra hjärtan på ett rätt sätt vore öppna, så skulle den ha ganska mycket att säga oss.

Vi har liksom de första 12 lärjungarna avlagt vår bekännelse till Kristus som den levande Gudens son. Vi har stått inför honom och sett hans makt över folk och århundraden, sett vårt eget folk som hans folk med hans tecken på sin fana. Vi skåda ut över världen och vi älska att betrakta alla historiens växlingar ur den synpunkten: gagnar detta Kristi sak eler skadar det Kristi sak befrämjar det hans seger i världen eller fördröjer det hans seger i världen? Vi se spanande ut över det härjade Europa, bidande efter Kristi kyrkas framgång.

När vi så gör, då är det fara värt, att vi i själva verket lever kvar i de 12 lärjungarna falska tro på Messias. Vår Herre och Frälsare måste undervisa oss, alldeles som han undervisade de 12. Vi behöver låta våra öron öppnas för hans ord, så att vi verkligen höra vad han säger. - "Hören honom", löd det himmelska ropet på det heliga berget. - Och, om vi då lyssna, så är det samma undervisning om lidandet och korset nu idag som en gång vid foten hermon. Han vill rycka oss ur våra människotankar. Han visar oss korsfästelsens väg som Guds egen väg i världen. De förföljda och lidande kyrkorna, det förtrampade evangeliet i vår värld idag, allt detta är Kristus själv, som på nytt dömes till döden och förintelsen. Det är icke, som vi mena, självklart, att det verk, som är Guds, skall gå mot ära och härlighet. Trots att det är Guds verk, skall det såsom sann godhet i alla tider höljjas i smälek och ringhet, utstå sin vandring till Golgata för att genom den undergång, som för ögonen är, evigt leva som en fördold härlighet, sedd av intet öga. Segern och strålglansen kring Kristus är icke någon förblivande seger och icke någon vilande strålglans förrän denna tidsålder gått tillända, då "nya himlar och en ny jord" skapats. Detta livet, denna världen är vad den är, och den dag gryr icke i jordens liv, då icke korset reses någonstans på vår planets yta, då icke vad gott och rent är någonstans förtryckes och trampas i mullen. Det finns tider, då vi inte tycker oss se sådant i vår omedelbara närhet, och ju längre sådana tider vara, dess grundligare lär vi oss att blunda för ondskan, dess mer främmande för korsets budskap blir vi. Då ondskan sedan på nytt rycker oss nära - i krigets form kanhända - dess svårare blir uppvaknandet och dess större blir tvivlet på Guds verklighet och allmakt och kärlek. Endast den tro, som på allvar besinnar sig på vad

korset betyder, endast den tron griper verkligen om den Gud, som lever i Kristus, han som ännu idag är den förtrampade Barmhärtighetens konung:

För ditt folk du lider
vid det kors vi stå.
Genom alla tider
skall du hänga så.

Hopplös och eländig
pågår din strapats.
Jorden är en ständig
huvudskalleplats.

Detta är ett hårt tal. Vi reser oss upp emot det, såsom Petrus gjorde, första gången Kristus talade om sitt lidande. "Ingalunda skall detta vederfaras dig Herre!" Vi kräver åtminstone att få se några drag i världens ansikte, som vittnar om Kristi slutgiltiga seger, några tecken på vår kyrkas ljusa framtid. Fick lärjungarna några tecken på att Långfredagens nederlag var av övergående natur? De fick Mästarens ord, det var allt: "jag skall lida och dö, men på 3:dje dagen skall jag uppstå igen" Och - de fick förklaringsstunden på det heliga berget, den glimtvisa synen av Herren och Mästaren såsom världens Herre och tidernas Konung, varom vår text talar. Så sker det väl alltfört. I en ofattbar klarhet kan någon gång bilden av Kristi gestalt resa sig över tidens töcken och politikens gyckelspel. Bilden av Honom, som bar all världens ve men alltid hade sitt öga vänt till de förtappade och icke till de högmodiga, anas av det bedjande hjärtat över den värld, om vilken våra tidningar lämna besked, och det kan plötsligt stå levande för trons öga, att all historia ändå till sist skall mynna ut i yttersta dagen, då Han, som varit dold i årtusenden, äntligen skall sätta sig på "sin härlighets tron".

Men ännu starkare talar vår text till oss om vårt enskilda trosliv. Du och jag, var och en av oss för sig har vi ställt oss under Kristus såsom vår Herre och Konung. Vi har väl alla i någon form avlagt bekännelsen till Kristus som den levande Gudens son. Vi vända prövande och oroliga vår blick in mot vårt eget hjärta och vi leta efter tecken till det nya livet i oss. Stå vi verkligen i förbund med levande Gud, så skall detta märkas i seger och i kraft och i andlig framgång inför människors blickar. Vi granska vårt eget liv, spanande efter drag av Kristi härlighet, tecken på hans makt och hans konungavälde över själen och dess drifter. Är vi inte på nytt offer för de 12 lärjungarnas falska tro på Messias som lyckofursten. Han undervisar oss på nytt, vår Herre och Frälsare, och vi kan återigen ordagrant ta del av hans tal till Petrus efter bekännelsen vid förklaringsbegets fot. Det är icke endast sitt eget kors han undervisar om. Även lärjungen har att gå korsets väg. "Om någon vill efterfölja mig, så försake han sig själv och tage sitt kors på sig; så följ han mig". "Ty den som vill vinna sitt liv, han skall mista det..." Är vi, mitt i vår fromhet, så alldeles fria från den önskan att vinna vårt liv?

Är icke tvärtom huvudparten av människors religiösa liv en sista förtvivlad ansträngning att vinna sitt liv, rädda över det skamfilade jaget till någorlunda skaplig självaktning efter många misslyckanden i denna världen? Den som så söker, har icke något löfte av Frälsaren. Han kräver, att vi verkligen ge upp oss själva så långt, att vi "mister vårt liv", så långt, att intet blir kvar, som jag vill bevara, icke någon rättfärdighet, som är min, icke någon fromhet, Som jag kan stoltsera med och förtrösta på, icke några härliga religiösa känslor i själen, som jag kan avnjuta och av vilkas vandring genom hjärtat jag kan förstå, att jag i alla fall är "troende", som det heter. Sålänge jag plåstrar med detta, är jag oavbrutet sysselsatt med att "bevara mitt liv". Kristus säger mig, att jag skall kasta allt detta överbord, och "ta mitt kors" på mig. Korset, det är vardagens enkla plikt mot den nästa, som Gud ställt i min väg, korset är lydnad och tro, tro på en rättfärdighet, som icke är min utan Guds, tro på ett liv, som är utanför mig, i Ordet om Kristus.

Detta är ett hårt tal. Vi reser oss upp emot det. Vi kräver att få se tydligare tecken på att Kristus är våra hjärtans Herre. Vi vill överhuvudtaget, se, inte bara tro jämt och ständigt. Vi vill känna något därinne i själen, erfara och uppleva - vi måste ha något som går utöver den nakna tron, om vi skall härda ut. Och från tid till tid får vi det, som vi vill. Vi får lämna denna mödans dal och gå upp på förklaringens berg. Det kan komma oförberett och hastigt på, att vi får se Kristi härlighet även i våra egna liv. Herren lyfter på det täckelse, som vanligen vilar över hans verk med oss, och låter oss se, hur vårt fattiga liv, som annars saknar all härlighet, likaväl har en härlighet, som en gång skall uppenbaras.

Det kan vara den torftiga pliktuppfyllelsen, över vilken förklaringens ljus faller. Du har ett arbete på jorden, som du efter samvete och inredd enkel plikt skall fullborda. När du går i din fattiga vardag, då är det inte lätt att tro, att din syssla har något med Kristus att göra: den ser ut att vara rent mänsklig och rent världslig. Men varje sådant vardagsarbete, som står i det helas tjänst, varje torftig pliktuppfyllelse är Kristus själv, levande men fördold, svept i ringhetens mantel alldeles som han var i sitt jordeliv. Att med trons öga glimtvis skymta Hans, den store Tjänarens, gestalt i all tyst, ödmjuk strävan, all enkelt jordisk tjänaregärning, det är att vara på Förklaringens berg.

Det kan också vara Ordet, gudstjänst eller sakrament, som kringstrålas av förklaringens sken. Vad är mera undangömt än ett dop i en avlägsen stuga eller en klint besökt nattvardsgång i en mellansvensk kyrka? Och det lågmalda Ordet självt, som möter oss från Skriftens blad och som ljuder i våra gudstjänster, medan tankarna irrar kring världshändelserna ute i Europa! För vårt förstånd är det ofattbart, att det är detta bortkastade Ord, som skall bestå den dag, "då himmel och jord förgår". Men någon gång lyftes täckelset, som döljer den outgrundliges verk, och tron ser i all denna yttre ringhet den Uppståndne själv, som på nytt låter sig förkastas och korsfästas och ringaktas men som ändå är Konung i evighet. Att förnimma fläkten av hans Ande, kanske under altartjänsten i en vanlig svensk högmässa, som saknar all utsmyckning, det är att vara på Förklaringens berg.

Vi vill väl, såsom Petrus, stanna på berget, då sådant beskäres oss. Men vardagen väntar. Vägen bär nedåt igen, ned i mödans och arbetets dal. Det kan hända, att vi klagar över detta. Men det kan också hända, att vi så småningom anar den djupa innebörden i att Han själv icke stannar kvar på Förklaringens berg utan går med oss utför sluttningen, ned i dalen, går där utan strålgans, såsom en av oss, avklädd all sin härlighet.

"Han tårar fälla skall, som vi,
förstå vår nöd, och stå oss bi
med kraften av sin Anda!" Amen (Sv.Ps. 55:3)